"DE KLINK"

Officieel orgaan en informatieblad van het
GENOOTSCHAP
OUD ZANDVOORT
(OPGERICHT 11 DECEMBER 1970)

ISSN 1384-7082 jrg 20, nr.3

juli 2000

losse nummers (6,50

Redactie-adres: M. Weber, Voltastr 26 2041 CK Zandvoort (023) 571 70 09
Administratie : Mevr. H.P.M. Hoogervorst-Schuiten. (023) 571 81 77

Juni 2000 de vernieuwde Grote Krocht feestelijk geopend / op de foto ook de Grote Krocht nu op 8 mei 1945 (bijna op de kop af 55 jaar eerder) waarop het zeker belangrijkste moment in het bestaan van deze straat, de intocht van onze bevrijders!

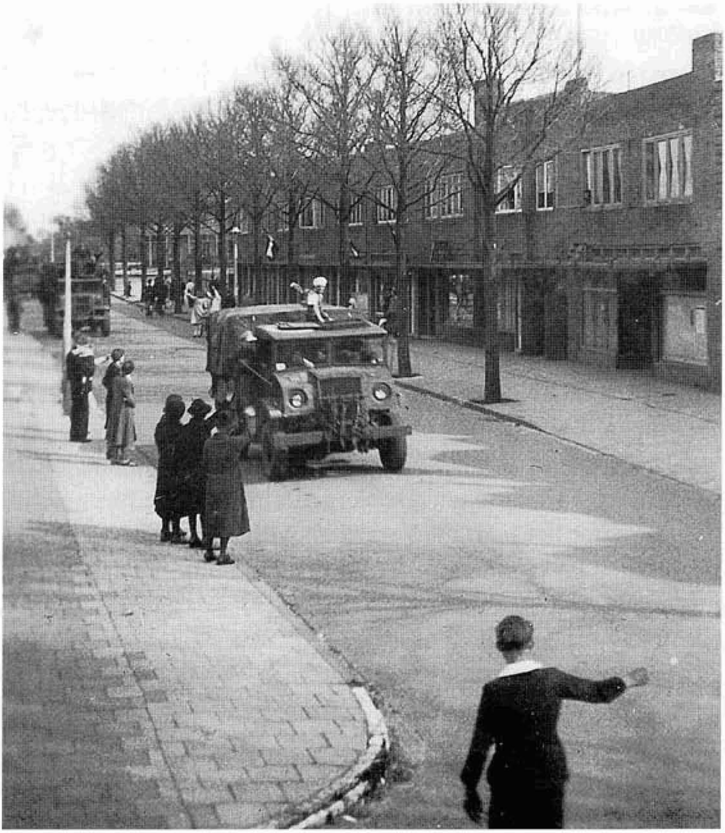

Verslag van de Algemene Vergadering d.d. 12 mei 2000.

De vergadering werd, zoals gebruikelijk, gehouden in strandpaviljoen 8 "Trefpunt'. Misschien dor het mooie zomerweer was de opkomst minder dan gewoonlijk, er waren een dertigtal belangstellenden.

1. Opening.
Voorzitter Cense opent om 20.30 uur de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom. Hij deelt mee dat bericht van verhindering is ontvangen van het bestuurslid P.L.A. Bluijs.

2. Ingekomen stukken.
Behalve voornoemd bericht van verhindering geen ingekomen stukken.

3. Verslag Algemene Vergadering van 7 mei 1999.
Met dank aan de secretaris goedgekeurd.

4. Jaarverslag van de secretaris.
Dit jaarverslag over 1999 werd zonder op of aanmerkingen goedgekeurd.

5. Jaarverslag van de penningmeester.
Na beantwoording door penningmeester Crabbendam van een vraag omtrent hoogte en doel van het banksaldo, wordt het jaarverslag met dank aan de samensteller goedgekeurd.

6. Verslag kascommissie.
De kascommissie, bestaande uit de heren A. Paap en H. Sandbergen, had de boeken en bescheiden van de penningmeester nagezien en in orde bevonden.
Zij stelde voor het Bestuur van het Genootschap voor haar financieel beleid over het jaar 1999 decharge te verlenen. De vergadering stemde hiermee in.
De kascommissie voor het jaar 2000 werd als volgt samengesteld:
de heren Sandbergen en Hollander met als reserve de heer Paap.

7. Begroting.
De penningmeester presenteerde de begroting. Op de vraag of er nog een ledenwerfactie gepland was zegt de voorzitter dat er meer wijkgericht gewerkt zal gaan worden maar dat het gezien de beschikbare menskracht nog niet zeker is of er dit jaar een actie georganiseerd kan worden.
De begroting wordt hierna met algemene instemming goedgekeurd.

8. Bestuursverkiezing.
Er werden geen tegenkandidaten aangemeld, Crabbendam, Paap en Wagenaar, de volgens rooster aftredende bestuursleden, werden bij acclamatie herkozen.

9. Algemene berichtgeving.
Hierbij kwamen aan de orde:
a) Voortgang van het Straatnamenboek,
b) Komende uitgifte van een boek bevattende een verzameling luchtfoto's
c) Plannen rond de uitgifte van familiekronieken.

10. Rondvraag.
Hiervan werd geen gebruik gemaakt.

11. Sluiting.
De voorzitter sluit om 22.00 uur de vergadering.

Na een kleine pauze werd door de heer Wagenaar een dia-presentatie verzorgd over het Zandvoort uit de jaren zestig, uiteraard voorzien van een vakkundige uitleg. Een uitnemend slot van deze, niettegenstaande de tegenvallende opkomst, toch geslaagde avond.

A. Koper secretaris

NIEUWE LEDEN.

Dhr	P. v.d. Boogaart	Vinkenstr	12	ZANDVOORT
Fam.	W.M. Burger	M. Nijhoffstr	30	ZANDVOORT
Fam.	M. Combee	Bilderdijkstr	20	ZANDVOORT
Mevr.	H.A. Cordes	Zuidbuurt	2	ZANDVOORT
Mevr.	L.G. KerkmanCazander	van Lennepweg	18	ZANDVOORT
Dhr.	G. Keur	Jan Wierengaweg	7	RUINEN
Dhr.	A. Knotter	Willem Kloosstr	4	ZANDVOORT
Fam.	K. Koper	Da Costastr	14	ZANDVOORT
Dhr.	J. Laarman	Potgieterstr	52	ZANDVOORT
Fam.	J. de LangeMolenaar	Jupiterstr	67	WIERINGERWERF
Dhr.	E. Massee	Stationsplein	113	ZANDVOORT
Fam.	H.F. Nieman	Burg. Nawijnlaan	18	ZANDVOORT
Fam.	A. Ottho	Potgieterstr	4	ZANDVOORT
Dhr.	M. Visser	Haarlemmerstr	1	ZANDVOORT
Mevr.	D. VliekWillemse	Burg. v. Fenemaplein	19/12	ZANDVOORT
Mevr.	A.C. Vosse	van Lennepweg	85zw	ZANDVOORT

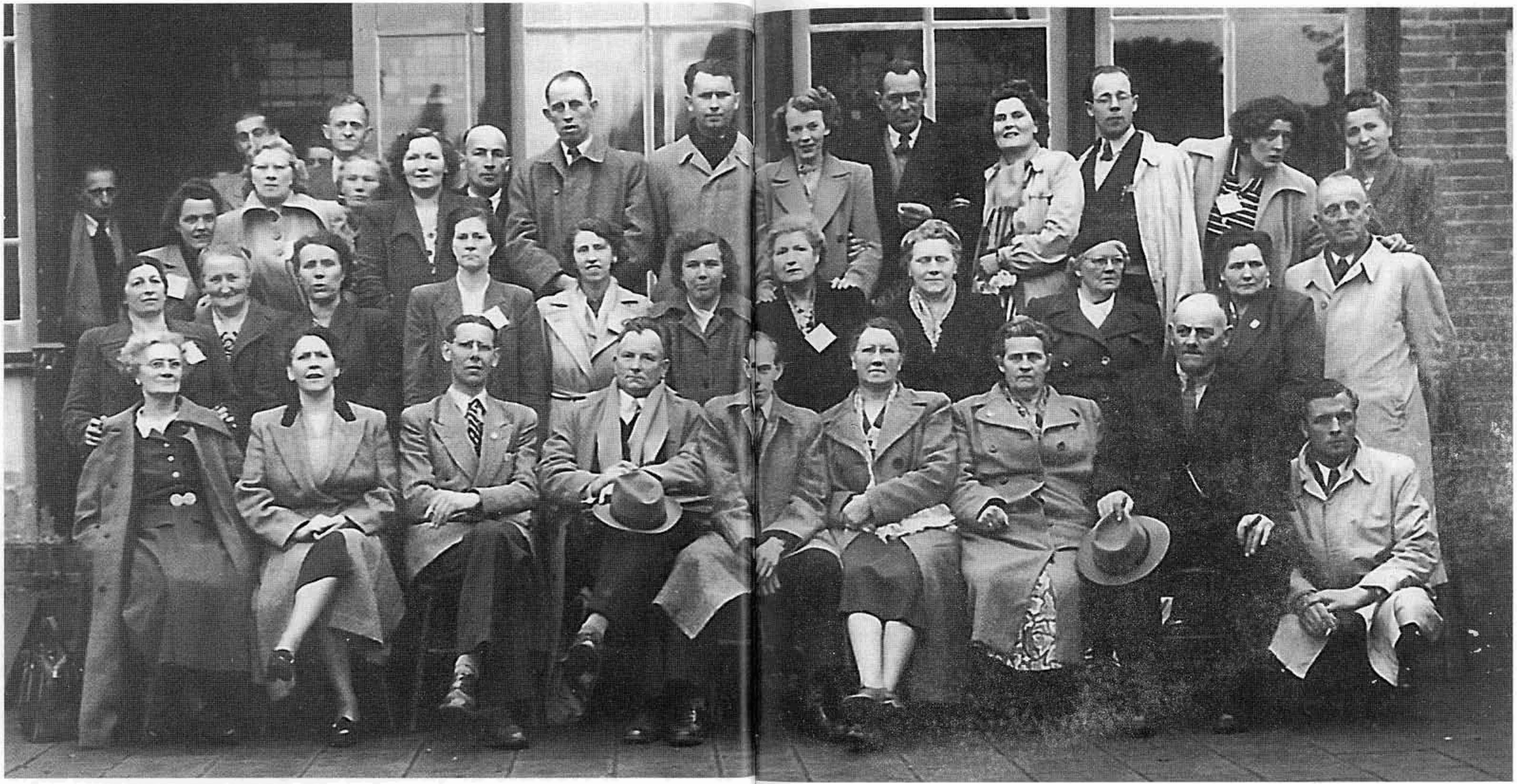

Het Zandvoorts gemengd koor.

"Daar ging ik altijd met plezier naar toe, vrijdagavond in "Ons Huis"!

Dan te weten dat de dirigent meneer Dees mijn meester was op school B. Vaak heb ik het er nog over met mijn vriendin, als die man ging vertellen dan ging de tijd altijd te snel voorbij, je proefde de sfeer van gezelligheid", schrijft mevrouw Gerda Poelgeest-Schrader.

De foto werd genomen op 18 mei 1950 te Waspik bij een zangconcours.

Rijen van voor naar achter en de namen van links naar rechts.

rij 1: onbekend - Klaar de Jong - Karel Troost - dhr Dees (dirigent) – Cees Schaap - Riek Beekhuis - Aal Weber - Arie Paap - onbekend.

rij 2: Riek Duivenvoorde - onbekend - mevr. van Deursen - mevr. Troost – Willie Paap - Stien Dees - mevr. Paap - mevr. Schaap (van 't Wonder van Zandvoort) - onbekend - Jannetje Paap - dhr. Roos of Rooze.

rij 3: Gerda Schrader - mevr. Schaap - onbekend - onbekend - dhr. Kop ? – D. Joukes - onbekend - onbekend - mevr en dhr Failé ? - Dien Keur - onbekend. In de deuropening rechts Gerrit Schrader, overigen onbekend.

Uit het Verzenboek van Democriet nr 30 (1825 - 1826) is het volgend vers afkomstig. Gedicht door ene David en ingeschreven door Hoogeveen op 20 juni 1826,

Zandvoort

(wijze: Parlant poúr Sirie.

In Haarlems' Zandwoestijnen
Bespoeld door 't Noorderzout
Waar bloem en plant verkwijnen
Geen boom schier wordt aanschouwd
ligt Zandvoort, waar 'k mijn snaren
Voor Span met edel vúúr
Nú 'k op 't voorheen moet staren
En ins de toekomst túúr.

Ja Zandvoort, 'k wil u roemen,
Daar ge onze vischmarkt voedt,
Uw Visschers helden noemen
Wanneer de Stormwind woedt,
Door de arbeid uwer handen
voorziet ge in uw bestaan.
En zwalkend langs de stranden
Voert ge ons uw vischvangst aan.

Wie ook hun leven wagen
in sloep of reddingsboot
Gij zijt voor vreemde of magen
Ook redder in den nood.
Met moed dan niet te teúglen
Verhard voor droef geween
Vliegt ge als op arends vleúglen
Door bank en branding heen.

Hebt gij in vroeger tijden
De Welvaart eens gekendt
Gij leerdet later Strijden
Met jammer en ellend,
Uw visscherij, aan 't Zinken
ontwrong u menig Zucht
Maar thans bouwt gij weer pinken
En neemt een hoger vlugt.

Schoon Zandvoort thans bloeijen
Daar overvloed van visch
In 's Visschers fuik komt vloeijen
't Sieraad van onzen disch
Er zal een tijd toch komen
Dat naar het Zandvoorts Strand
Eens vorst en volk zal stromen
Misschien heel Nederland.

Als 't Badhuis eens zal prijken
Op Zandvoorts nedrig duin
Zal Scheveningen wijken
en keert wellicht in puin
Wanneer van Haarlems wallen
Een Straatweg rijk bebouwd
Met hoven, huis en stallen
Tot Zandvoort word aanschouwd.

Ja Zandvoort door úw baden
Stroomt welvaart bij U in
En wordt ge eens overladen
Door menig huisgezin
Maar wenscht gij 't geen men heden
Vol geestdrift Ú beschrijft
Doet daaglijks dan gebeden
Dat 't Zeebad mode blijft.

Toneelvereniging "OP HOOP VAN ZEGEN"

In de vorige aflevering stond een groepsfoto van "OP HOOP VAN ZEGEN" uit het jaar 1947.
Als een soort vervolg hierop staat op de volgende pagina afgebeeld een aankondiging voor een op zondag 18 januari 1942 te geven toneelvoorstelling met de later toepasselijke naam "AAN FLARDEN", in het Groot Badhuis. Deze aankondiging, als pamflet uitgevoerd, werd wel gedrukt doch nooit uitgegeven. De uitvoering, die gegeven zou worden in één van de koudste oorlogswinters van WO II - waarin een groot aantal inwoners door de bezetters gedwongen werd om kabelwacht te lopen in verband met uitgevoerde sabotage daden - is niet doorgegaan!
Aan de heer Ab Bos (op voornoemde foto middelste rij, vierde van links) als één der weinigen nog in leven zijnde toneelspelers van de foto, werd gevraagd waarom de voorstelling indertijd niet doorging.
Het blijkt dat de voorstelling afgelast werd uit een daad van solidariteit, twee medespelers waren van joodse afkomst en mochten het gebouw niet betreden.

Het affiche bekijkend zal u ongetwijfeld het een en ander opvallen.
Het eerste is dat de uitvoering plaats zou vinden onder auspiciën van het 'Comité der samenwerkende Zandvoortse toneelverenigingen' kennelijk een (gedwongen?) samenwerkingsverband tussen "Op Hoop Van Zegen", "De Schakel" en "Ons Toneel", de leden en donateurs van deze laatste twee verenigingen kregen dan ook een enorme korting 0,35 i.p.v. een halve gulden.
Het plaatsbespreken à 0,10 is gezien de toegangsprijs vrij hoog.
Het vroege aanvangsuur van half acht zal wel verband gehouden hebben met het tijdstip waarna men zich niet meer op de openbare weg mocht bevinden.

Rechts onder op het pamflet een bijzondere naam " Gertenbachs Drukkerij".
Het was één van de laatste door hem en zijn medewerkers uitgevoerde opdrachten. Het stapeltje pamfletten werd na de oorlog bij de herstart van de drukkerij teruggevonden. Op 27 februari 1942 vond een inval plaats bij de drukkerij en werden Gertenbach (drukker van het illegale blad "HET PAROOL; vrij onverveerd") en zijn beide medewerkers IJ. de Jong en P. Paap gearresteerd. Tijdens het eerste PAROOL-proces van 12 - 19 dec 1942 te Utrecht voor het Feldgericht werd het doodvonnis over hen uitgesproken. Dit vonnis werd voor IJs de Jong en Piet Paap omgezet in 15 jaar tuchthuisstraf. Wim Gertenbach werd op 5 februari 1943 met 12 anderen gefusilleerd.

Jb. Kerkman Azn.

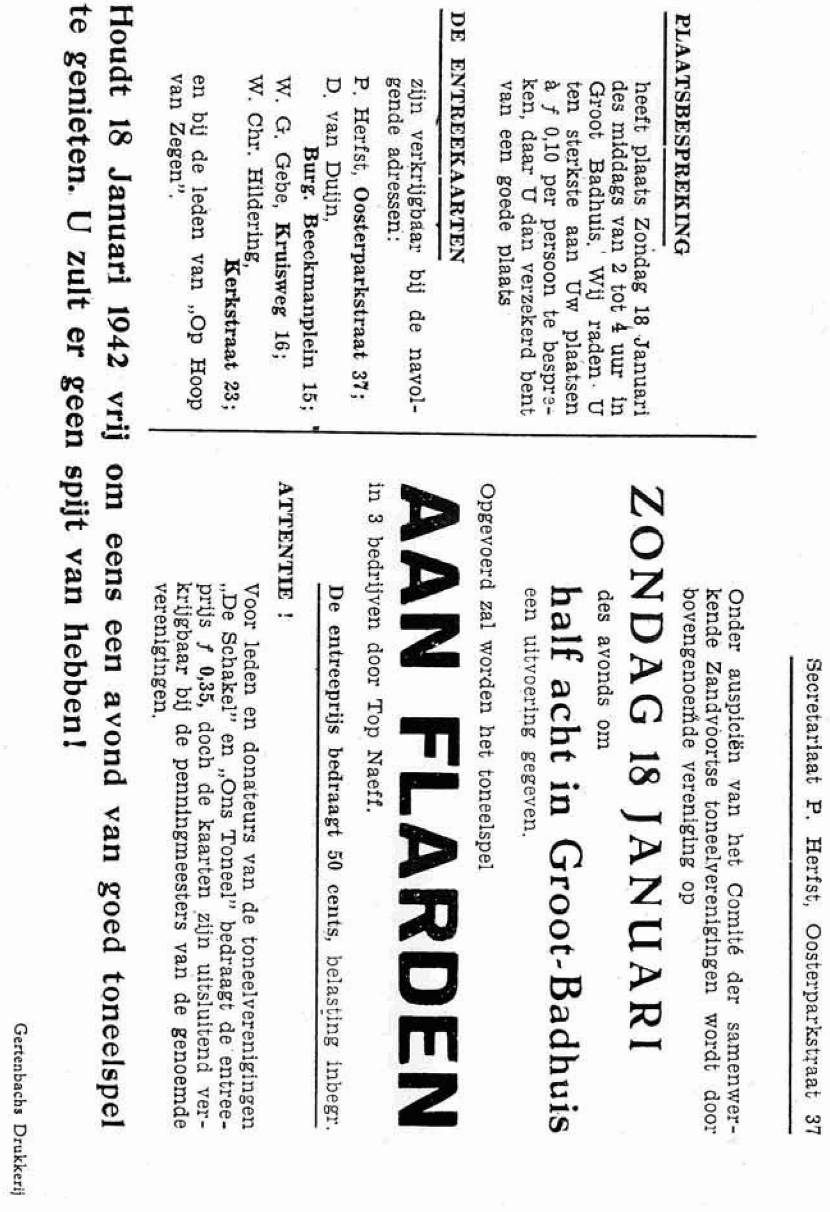

Toneelvereniging „OP HOOP VAN ZEGEN"

Secretariaat P. Herfst, Oosterparkstraat 37

Onder auspiciën van het Comité der samenwerkende Zandvoortse toneelverenigingen wordt door bovengenoemde vereniging op

ZONDAG 18 JANUARI

des avonds om

half acht in Groot-Badhuis

een uitvoering gegeven.

Opgevoerd zal worden het toneelspel

AAN FLARDEN

in 3 bedrijven door Top Naeff.

De entreeprijs bedraagt 50 cents, belasting inbegr.

ATTENTIE !

Voor leden en donateurs van de toneelverenigingen „De Schakel" en „Ons Toneel" bedraagt de entreeprijs *f* 0,35, doch de kaarten zijn uitsluitend verkrijgbaar bij de penningmeesters van de genoemde verenigingen.

PLAATSBESPREKING

heeft plaats Zondag 18 Januari des middags van 2 tot 4 uur in Groot Badhuis. Wij raden U ten sterkste aan Uw plaatsen à *f* 0,10 per persoon te bespreken, daar U dan verzekerd bent van een goede plaats

DE ENTREEKAARTEN

zijn verkrijgbaar bij de navolgende adressen:

P. Herfst, **Oosterparkstraat 37;**
D. van Duijn, **Burg. Beeckmanplein 15;**
W. G. Gebe, **Kruisweg 16;**
W. Chr. Hildering, **Kerkstraat 23;**
en bij de leden van „Op Hoop van Zegen".

Houdt 18 Januari 1942 vrij om eens een avond van goed toneelspel te genieten. U zult er geen spijt van hebben!

Gertenbachs Drukkerij

REACTIES.

De nieuwsgierigheid van mevrouw Doke v.d. Graaf-Versteege werd gedeeltelijk bevredigd. De foto met de drie vrouwen voor de badkoets op pagina 24 van onze vorige aflevering deed Cor Draijer, Celsiusstraaat 48, de telefoon pakken terwijl J. Kerkman, Treubstraat 13, de pen ter hand nam.
Beiden vertelden in hoofdlijnen hetzelfde:
" Degene die in het midden staat is badvrouw en haar naam is Anna Draijer, zij is een dochter van Marianne Draijer 'de Badvrouw'.
Anna Draijer was getrouwd met Cornelis Keur,"Tippie". Zij werd geboren op 3 juni 1889 en is overleden op 9 februari 1983. Zij woonde in de Van Ostadestraat 8, genaamd "Het Witte Huis".
J. Kerkman voegt hieraan toe:" Mijn moeder was de jongste zuster van Anna en is de enige die van het hele gezin nog leeft"
Cor Draijer zegt over de beide andere dames: "dit zullen wel badgasten zijn, de linker dame heeft een 'huurbadpak' aan, met de letter D van Driehuizen."

Ik verwijs hierbij naar het stukje in 'DE KLINK' van juli 1995 pagina 18, genaamd '25 jaar badvrouw', handelend over het jubileum van Marianne Draijer-Paap.

MW

V.A.M.I.

IJs per stokje 3 en 5 cent, per beker 10 en 15 cent. Dat men het ijsje voor die prijs op allerlei manieren aan de man bracht blijkt uit de foto's op de volgende pagina's: 1) in de winkel, gelegen bovenaan de Strandweg, schuin tegenover Hotel Driehuizen 2) met de transportfiets, daarbij werd kennelijk een geïsoleerde doos met het ijs in de mand van de transportfiets geplaatst.
3) met de bakfiets, wachtend op klanten die uit richting Haarlem moeten komen.
4) met een auto. De foto is kennelijk omstreeks 1941/1942 genomen, af te leiden uit de opbouw voor gas bovenop de auto, ter vervanging van benzine. De foto's roepen wel enige vragen op; wie zijn de personen? wat betekent de naam V.A.M.I.? De gehele naam is N.V. V.A.M.I.
Zou dit misschien 'naamloze vennootschap Verenigde Amsterdamse Melk Inrichtingen' betekenen? Wie antwoord op de vragen heeft, dat zij of hij zich melde.

MW

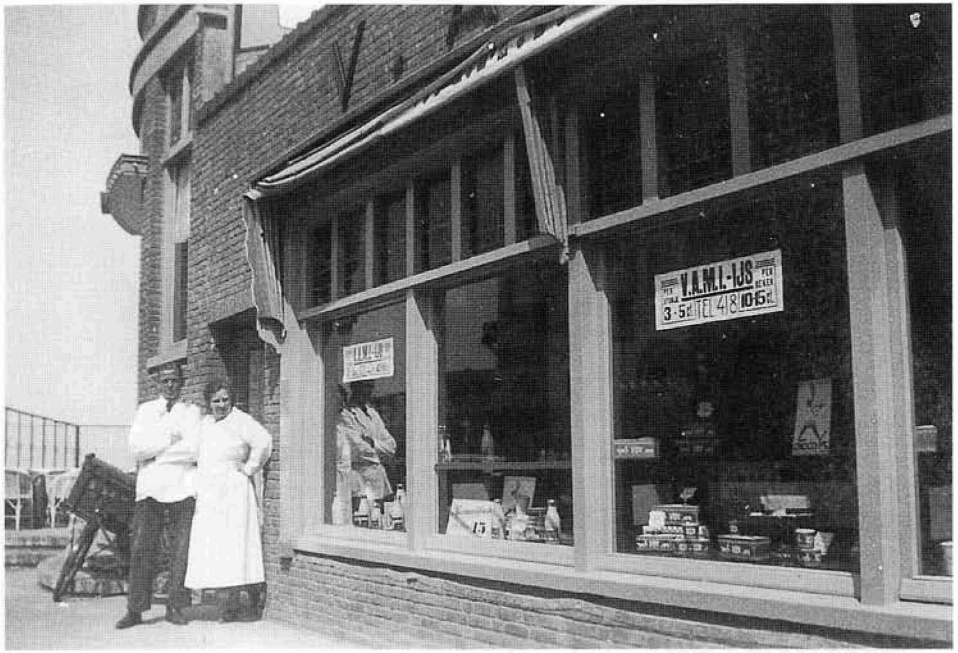

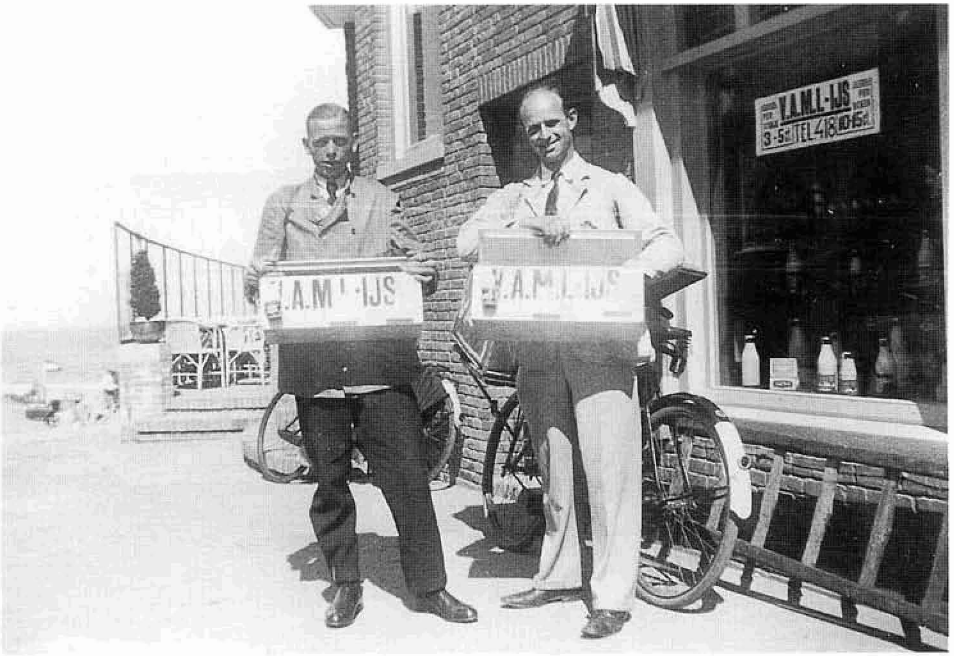

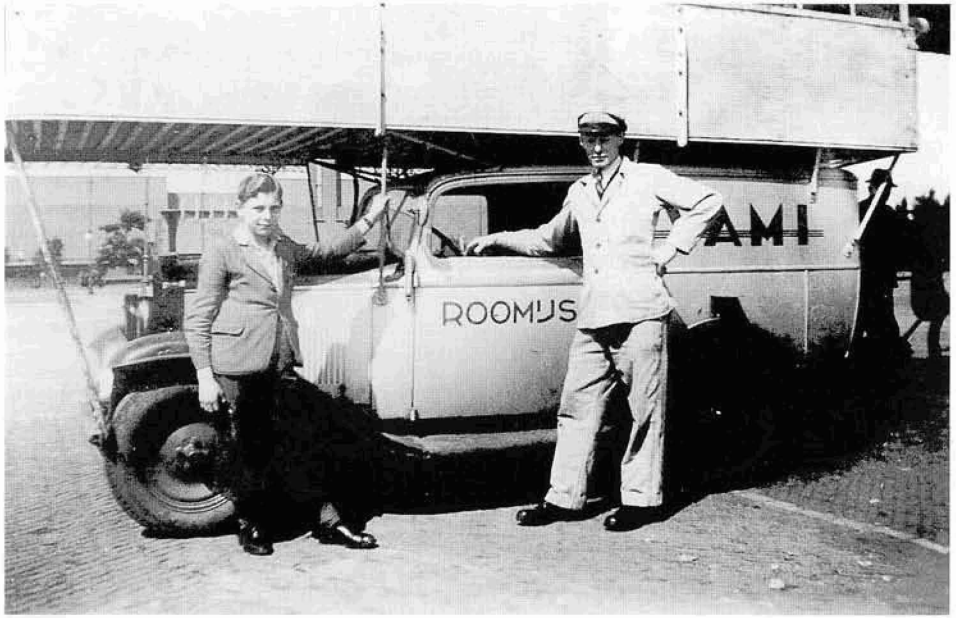

ALLEMAAL OP DE FOTO!

Op de volgende pagina's een foto uit 1930 van café Bluijs aan de Buureweg. Floor Bluijs, Patrijzenstraat 1A - die de oorspronkelijke foto beschikbaar stelde - zou graag vernemen of iemand de ontbrekende namen weet.
Staande op de achterste rij van links naar rechts:
1) onbekend - 2) Jan Bluijs - 3) onbekend - 4) Leen van Piet Hein ?
Zittend van links naar rechts:
1) Klaas Paap (mok) - 2) Leen van Saar Koning - 3) onbekend - 4) onbekend
5) W. van Soolingen - 6) Arie Anton Koper - 7) Rook van Duin (de Kale) -
8) Jan Muis (bijnaam J.T.) 9) opoe J. v.d. Meij, weduwe van Hendrik Bluijs
10) Henk Koper (Tobias) kleinzoon van J. Bluijs vd Meij.

Jannetje Bluijs - vd Meij werd geboren in 1855 en overleed op bijna 104 jarige leeftijd in 1959, zij was beter bekend als Jans 'De Kraai'.
Haar vader was schipper op een bomschuit met de naam 'De Kraai' dit gaf aan hem en ook aan zijn dochter Jans, deze bijnaam .
In DE KLINK 11e jrg no 1 staat op pag. 6 nog een aardige foto van haar op 100 jarige leeftijd en in 'Kent u ze nog ... de Zandvoorters' (deel 1) bedient zij op kundige wijze de tap (blz 56).

WETENSWAARDIGHEDEN.

De heer B. Duivenvoorden, Vondellaan 32, ontdekte tijdens een bezoek aan het Landgoed Nienoord te Leek een stukje Zandvoorts Historie.
In het Nationaal Rijtuigmuseum, gevestigd op dat landgoed, wordt vanaf 30 april tot 31 oktober 2000 de tentoonstelling 'Koetsiers in goudgalon' - in de streektaal 'koetsiers yn gouden linten'- gehouden.
Op deze tentoonstelling staat een stuk stalwand uit de stallen van de Prins van Oranje met daarop geschilderd de namen van zijn renpaarden (plus bijbehorende jaartallen) welke meegedaan hebben aan de paardenraces te Zandvoort.

Internet-surfers opgelet!

Jan Weber, Tuam Ierland bericht dat op internet een menigte Zandvoorters voorkomen. 41 pagina's met o.a.Bakkenhoven, Draijer, van der Werff, Weber enz. Adres:*http://cablelan.net/rienstra/webpage/hz-index.htm.*

DE AARDAPPELTEELT IN ZANDVOORTS DUINEN.

De ontginning van landjes in de duinen voor de teelt van (in hoofdzaak) aardappelen kwam pas goed op gang na het uitbreken van de beruchte aardappelziekte in het jaar 1845. De 'duinzanders' of 'duinpiepers' bleken voor de plaag minder vatbaar, zij konden met weinig of geen bemesting worden geteeld en werden bovendien al spoedig om hun goede smaak gewaardeerd.
Van 1845 - 1880 breidde de aardappelcultuur zich in snel tempo en nogal geconcentreerd uit, en de dreiging van landschapsverwoesting door verstuiving werd acuut. Dit gevaar werd op twee manieren bezworen. Het Hoogheemraadschap van Rijnland greep op effectieve wijze met verordeningen in, maar daarnaast ging de aardappelteelt steeds meer plaats vinden op dezelfde hoeken land welke men ging bemesten. Voorheen werd na één of twee jaar het land verlaten en spitte men nieuwe velden om, met als gevolg dat steeds meer begroeiing uit het duin verdween.

Op zich behoeft het systeem van steeds verplaatsende bebouwing (groenland spitten) niet als roofbouw te worden gekenmerkt, voorwaarde is echter wel dat het daarna braakliggen vrij langdurig moet zijn en dat de ruimte tussen de percelen groot genoeg blijft om de natuurlijke begroeiing in stand te kunnen houden en kans op herstel te bieden.

Vrije en onvrije duinen.
Het Hoogheemraadschap, dat verantwoordelijk was voor het onderhoud van het duin (helmbeplanting), wilde wel van een deel van de uitvoering af en in een nieuwe verordening werd bepaald dat het duin verdeeld kon worden in z.g. vrije en onvrije delen. Op verzoek van eigenaren (grootgrondbezitters) kon het Hoogheemraadschap duinterreinen vrij verklaren. In deze duinen mochten (agrarische) activiteiten zonder vergunning plaatsvinden.
Het onderhoud kwam echter voor rekening van de eigenaars. Het Hoogheemraadschap oefende hierop toezicht uit en bij ingebrekeblijven kon het Hoogheemraadschap de nodige onderhoudswerkzaamheden op kosten van de eigenaar doen uitvoeren.
In de onvrije duinen verzorgde en betaalde het Hoogheemraadschap zelf het onderhoud. Wie in de onvrije duinen wilde telen moest een vergunning aanvragen bij het Hoogheemraadschap. De vergunning werd telkens voor de duur van één jaar verleend, uiteraard werden hier de nodige voorwaarden aan verbonden.

Omvang van de aardappelteelt.
Deze is niet met enige zekerheid te geven, wel is bekend dat in de Zandvoortse onvrije duinen, met een oppervlakte van ca. 3160 ha, in 1859 ongeveer 500 ha aardappelland voorhanden was, ergo een kwart van de totale oppervlakte! Aangegeven is echter niet hoeveel werkelijk beteeld werd.
Van de teelt in de vrije duinen is, voor zover bekend, geen cijfermateriaal aanwezig maar die zal ongetwijfeld een evenredige oppervlakte beslagen hebben
Van de mogelijkheid tot 'vrijverklaring' werd ruimschoots gebruik gemaakt, in 1882 was het percentage vrijverklaard duin onder Zandvoort al opgelopen tot 88%, waarbij gemeld kan worden dat de maandrapportages door de duinopzieners in de periode 1904-1911 geen meldingen bevatten van duinaantasting als gevolg van de aardappelteelt. Deze cultuur had toen al zijn hoogtepunt gehad.

'Rendiermos'
Door de invoering van de nieuwe duinverordening kwam nog een nieuwe vorm van duinexploitatie aan het licht. Al sinds 1838 bleken de in dat jaar uit Scandinavië aangevoerde rendieren in Artis te worden gevoerd met wit mos dat door een viskoopman in de Zandvoortse duinen werd geplukt. de rendieren hadden voor dit voedsel grote voorkeur en bleken hierop uitstekend te gedijen. Rijnland stond ook deze activiteit toe.

Bovenstaande is een samenvatting van hetgeen drs A.J. Thurkov, toentertijd verbonden als universitair docent aan de Vakgroep historische geografie aan de Universiteit van Amsterdam, in een drietal artikelen publiceerde in het tijdschrift "DUIN" (1987-3; 1987-4 en 1988-1), deze artikelenreeks over het gebruik en beheer van de Rijnlandse duinen in vroeger jaren was gebaseerd op onderzoek van het archief van het Hoogheemraadschap van Rijnland.

Hoewel de heer Thurkov concludeerde dat de aardappelteelt beginjaren 1900 over het hoogtepunt heen was, houdt dit niet in dat er, zij het op bescheidener schaal, geen aardappel- teelt/handel meer plaats vond.

Begin 1900 waren er enkele welgestelde families die in de aardappelhandel zaten. Bijvoorbeeld de familie Hollenberg die de directie voerde over de badinrichtingen van het Kurhaus en van de hotelexploitatiemaatschappij
E. Pluribus Unum (eigenaresse o.a. van Hotel d'Orange te Zandvoort, Badhotel te Wijk aan Zee en het Amstel Hotel te Amsterdam).

Die families hadden mensen in dienst voor het spitten van het land, het poten en rooien van de aardappels. Deze waren blijkbaar van een bijzondere kwaliteit want ze werden ondermeer geleverd aan het Amstel Hotel en ... het Koninklijk Huis. Deze aardappelhandel verschafte aan enkele tientallen mensen werk. In de loop der jaren leverde deze handel echter steeds minder op en men ging steeds meer voor eigen gebruik telen. Het beetje handel dat er nog was speelde zich af binnen de eigen kring.

De grote beperking voor de ontwikkeling van de duinaardappelteelt was het transport, zowel aanvoer van o.a. mest en de afvoer van de oogst.
Alles moest per kar over onverharde zandpaden vervoerd worden.
Een belangrijke rol bij de mestaanvoer speelden de zogenaamde voermanderijen. Dat waren bedrijven met zo'n vijf tot tien paarden die allerlei transporten uitvoerden, zoals het halen van stenen en cement voor de huizenbouw vanuit Heemstede. Op de plaats waar nu het station Heemstede-Aerdenhout ligt begint de Zandvoortselaan , daar was toentertijd een losplaats aan de Leidsevaart. De voermanderijen visten op het strand bij laag water schelpen en brachten die naar de losplaats om ze naar de kalkovens te laten varen.
Omgekeerd transporteerden zij goederen naar Zandvoort waaronder b.v. de mest die de grotere beroepstelers buiten Zandvoort aankochten om zodoende een hogere opbrengst van hun land te verkrijgen.
De voermanderijbedrijven gingen zelf, als nevenbedrijf, ook over op de aardappelteelt. De combinatie lag voor de hand, zij verzorgden zelf het vervoer en de mest kwam van de eigen paarden.
Alles is aan verandering onderhevig, de komst van trein en auto bracht het einde aan de relatief grote voermanderijbedrijven, hoewel nog lange tijd zelfs tot na WO II enkele op kleine schaal hebben voortbestaan.

Groenland en mestland.
In de crisisjaren van de jaren dertig bestond er veel werkloosheid en tot in de Tweede wereldoorlog waren er veel Zandvoorters met een bouwlandje.
Arbeiders die geen geld hadden om mest te kopen vielen daardoor terug op een oud gebruik; ze gingen 'groenland' spitten.
In tegenstelling tot het 'mestland' dat elk jaar bemest werd met ondermeer de paardenmest afkomstig van de paarden die voor de schelpenkarren gebruikt werden werd voor groenland geen mest gebruikt. De 'bemesting' bestond uit de omgespitte zode en na één teelt diende het land braak te liggen. Het groenland lag tegen de voet van een duin aan en liep iets op. Er was altijd een goede zode en de plaats was niet stuifgevoelig.

In 1942 moest het merendeel van de bevolking door de bezetter gedwongen evacueren. Slechts na overleg met de duineigenaar Quarles van Ufford en de pachter mocht een achterblijver op het landje telen. Veel land bleef daardoor braak liggen dit mede doordat een groot deel van het duin verboden gebied werd.

Aardappelmoeheid.
Na de oorlog werd op bescheiden schaal de aardappelteelt hervat, totdat opeens een nieuwe bedreiging hieraan een definitief einde leek te maken.
In 1949 werd de teelt in de duinen verboden wegens de aardappelmoeheid.
In eerste instantie dachten de telers dat het een truc van de Gemeente Zandvoort was om hen uit het duin te krijgen. Het race-circuit was aangelegd en men dacht dat de gemeente de aardappelteelt maar rommelig vond.
Lang niet iedereen had een hoge pet op van het gemeentebestuur.
" Wie heeft er ooit van aardappelmoeheid gehoord?" en " M'n vader had er ook nooit last van." Het latere Raadslid Jb. Koning Hzn deed toen een oproep om actie te gaan voeren door voort te gaan met het telen van aardappelen. Een oproep tot burgelijke ongehoorzaamheid!
De aardappelmoeheid bleek echter echt te bestaan!
De actievoerders werden geverbaliseerd.

Burgemeester, de heer Van Fenema kende gelukkig de Directeur van de Plantenziektekundige Dienst en regelde het dat een delegatie van Zandvoortse aardappeltelers hem mocht bezoeken. Bij dat gesprek bleek dat een ontheffing van het teeltverbod mogelijk was indien de landjes om de drie jaar bebouwd zouden worden. Datzelfde jaar hield iemand van de Plantenziektekundige Dienst een goed bezochte voorlichtingsavond over aardappelmoeheid. Men besloot om een eigen vereniging op te richten met als doel het bevorderen van de aardappelteelt in de Zandvoortse duinen.
Er gaven zich ongeveer zestig leden op. De Plantenziektekundige Dienst zou jaarlijks monsters uit de Zandvoortse duinen onderzoeken op de aanwezigheid van het z.g. aardappel-aaltje. Het om de drie jaar telen op een hoek land blijkt afdoende om de aardappelmoeheid te voorkomen.
Bij de oprichters van de vereniging speelden verschillende motieven een rol om de aardappelteelt voor het Zandvoorts duin te behouden.
De minder gefortuneerden, met grote gezinnen , hadden de piepers gewoon nodig. Er waren ook leden die het om meer ging. De landjes gingen vaak van vader op zoon over en zo werkten vaak verschillende generaties tientallen jaren op hetzelfde landje.

Er werd veel arbeid ingestoken en er ontstond als het ware een sterke band met het eigen 'hoekie land'. "Het hoorde er gewoon bij" en dat is nu nog steeds zo. Natuurlijk is de opbrengst van de aardappels belangrijk maar er is daarnaast een open oog voor de natuurlijke en landschappelijke aspecten van deze teelt voor de Zandvoortse duinen, met name zoals het tegenwoordig zo mooi genoemd wordt, voor het behoud van het 'Zeedorpenlandschap'.

Een bijzonderheid bij dit "oude ambacht" is de maatvoering die nog steeds uitgedrukt wordt in roeden.
1 uur gaans is 1500 Rijnlandse roeden = 5,651 kilometer of Nederl. mijl.
1 Rijnlandse roede is 5651meter : 1500 = 3,7673 meter.
Een vierkante roe is 3,7673 X 3,7673 = 14,19 m^2.
De roe werd op praktische wijze uitgezet n.l. door 4 stappen te nemen onder het uitspreken van "dat is er één", "dat is er twee" enz.

Bovenstaand historisch overzicht van de aardappelteelt in Zandvoorts duin werd samengesteld uit aantekeningen van wijlen de heer K.C. van der Mije, voorzitter van de Zandvoortse Aardappeltelers Vereniging vanaf de oprichting in 1950 tot aan zijn aftreden in maart 1997, bij welk aftreden hij door de Algemene Vergadering op 17-03-1997 benoemd werd tot Ere-voorzitter.

Het duinterrein waarin de huidige teel-landjes gelegen zijn is door de Gemeente Zandvoort overgedragen aan de Provincie Noord-Holland.
Het P.W.N voert het beheer over het duinterrein. Tussen deze beheerder en de vereniging bestaat, mede door het energieke optreden van de bestuursleden van de Zandvoortse Aardappeltelers Vereniging, een zeer goede verstandhouding. Dit blijkt uit het feit dat, nadat tengevolge van de stijging van het grondwaterpeil vorig jaar de teelt van aardappelen onmogelijk was geweest, door toedoen van het bestuur - en hierbij mogen de namen van voorzitter P. v.d. Mije en penningmeester J.M. Bluijs met nadruk genoemd worden - de provincie met voortvarendheid de ophoging van een voldoende aantal hoeken land ter hand nam.
Tot vreugde van de leden schijnt nu in ieder geval voor een lange termijn hun hobby veilig gesteld te zijn en in combinatie met de runderen, die de provinciale duinvegetatie voor vergrassing moeten behoeden, zorgt hun hobby voor een waardige bijdrage aan een door deskundigen veel geprezen 'duindorpenlandschap'.

MW

Mondaccordeonvereniging EXELSIOR

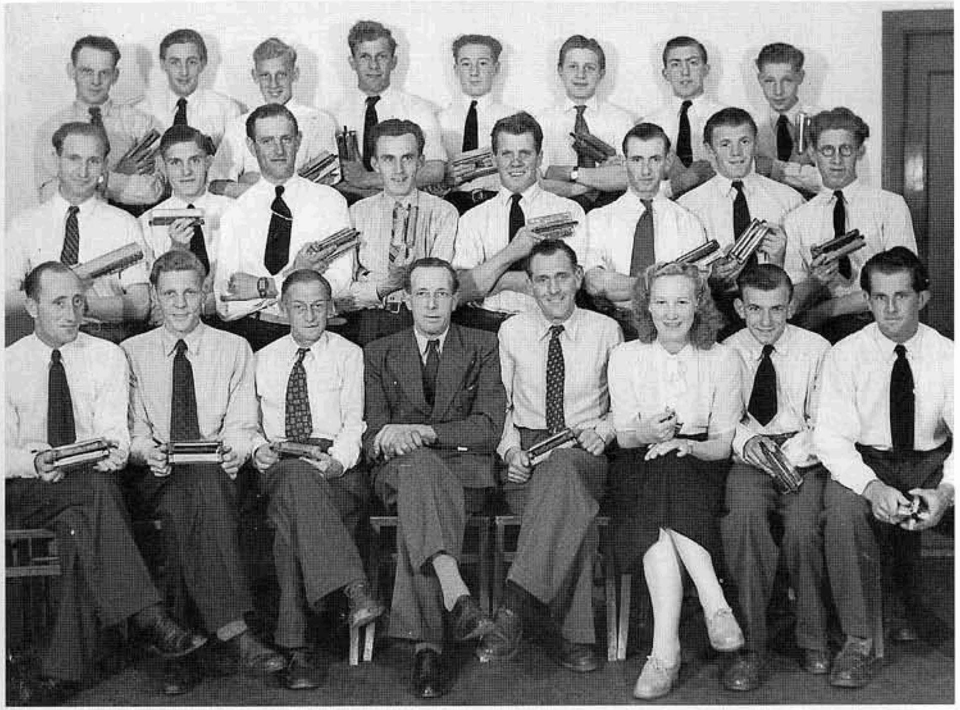

Deze foto, genomen in 1951, werd ter beschikking gesteld door mevr. Keur. van Lennepweg 37

alle rijen van links naar rechts.

Voorste rij: D. van Duyn - W. Koper - A. Drommel - A. Paap, dirigent - P. v.d. Geer - Mevr. Lever - dhr Lever - H. van Zeyl.

rij 2: H. van Vliet - P. Koper - D. Lefferts - dhr. Kol - Ch. Keur - P. de Harder - J. Maas - C. Keur.

rij 3: H. Drommel - G. Bol - D. Drommel - G. Keur - Hr. De Haas - Ch. Bos - E. Hakhoff - Fr. Ploegman.

DE ZANDVOORTSE REDDINGS BRIGADE.

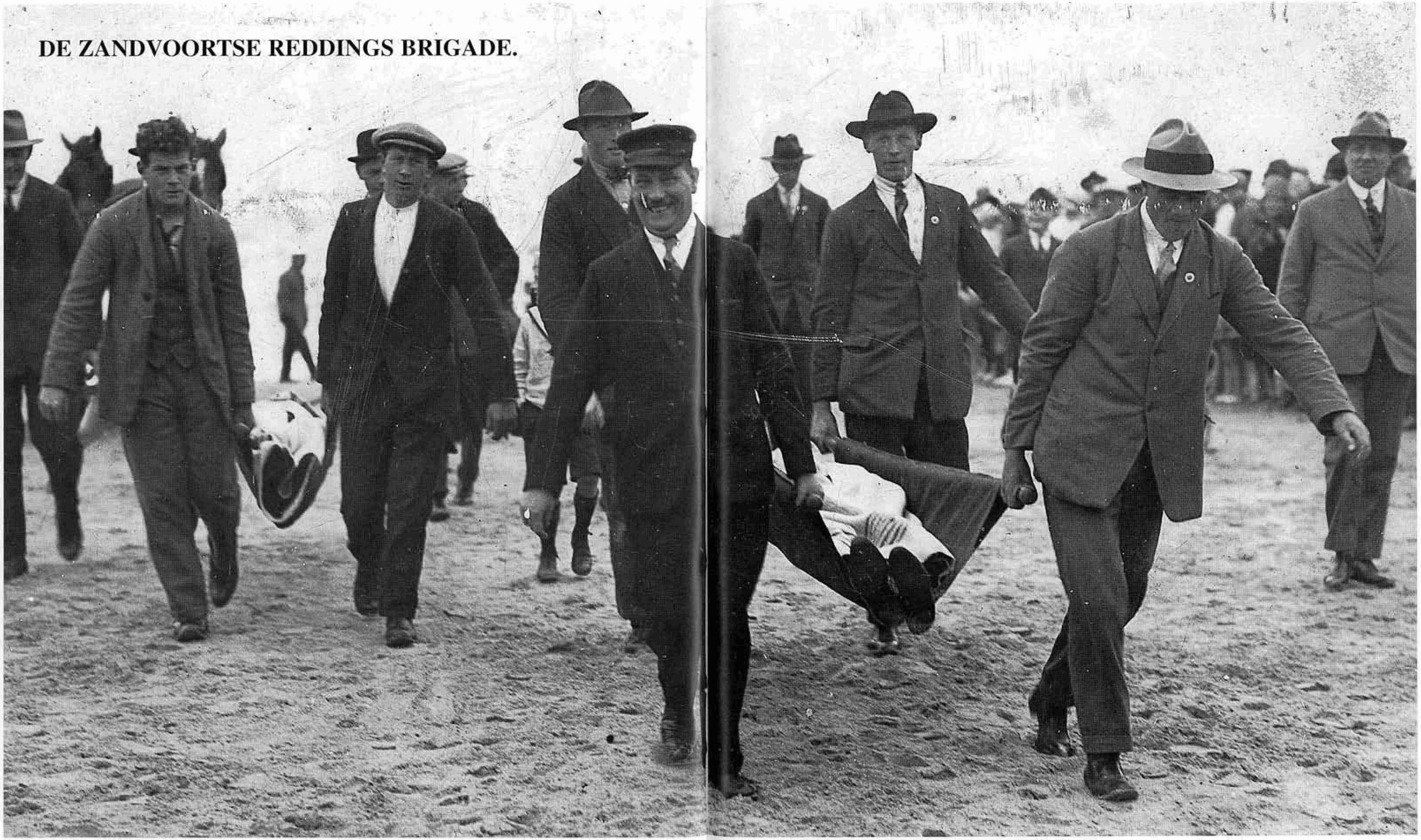

Een oude foto gemaakt door N.V. POLYGOON FILMFABRIEK NED. Foto bureau Haarlem, Koudenhorn 8.
De foto werd genomen begin jaren dertig tijdens een groots opgezette oefening van de op 27 maart 1922 opgerichte Zandvoortse Reddings Brigade.

De brigadeleden op de foto (v.l.n.r.) zijn: 1. onbekend; 2. Alb. Dorsman; 3. F. van der Schinkel; 4. A. van de Geer (met bolhoed,lopend achter no 3) 5. Fr. van Zeijl; 6. A.W.G. Muller; 7. Piet Oud; 8. Jan Weber Mzn; 9. Cor de Jong; 10. Dr. H.J.L. Willems, voorzitter.

MW

Oefening Staalt Spieren.

Het dameshandbalteam op het oude Zeemeeuwenveld, op de achtergrond de woningen aan de Potgieterstraat.
Achterste rij, van links naar rechts: Dien Berends - Wil Dees - Lena Koper – Co van der Moolen - An Schaap - Tonny Sleeman - Hanneke Koper.
Voorste rij. Jopie Best - Nel Sietsema - Rie Eijsenbrand - Geertje Luijten – Miep Bluijs - Maartje Koper - Jenny Drommel.

Mevrouw Nel Sietsema zond nog een foto van het damesteam. Deze keer niet in sportkleding, maar gechaperonneerd door de heren van Breukelen en Brink. Zondag 19 mei 1946 werd de foto genomen bij de Haarlemmerhout.
Gespeeld werd die dag tegen Athene en deze wedstrijd werd door de O.S.S. dames gewonnen met 3 - 0.
Achterste rij: Bram van Breukelen - Hanneke Koper - Dien Berends – Rie Eijsenbrand - Lientje van Lemmeren - Antje Sietsema - Annie Schaap - Geertje Luijten - Jan Brink.
Voorste rij: Wil Dees - Tonny Sleeman - Jenny Drommel - Nel Sietsema.

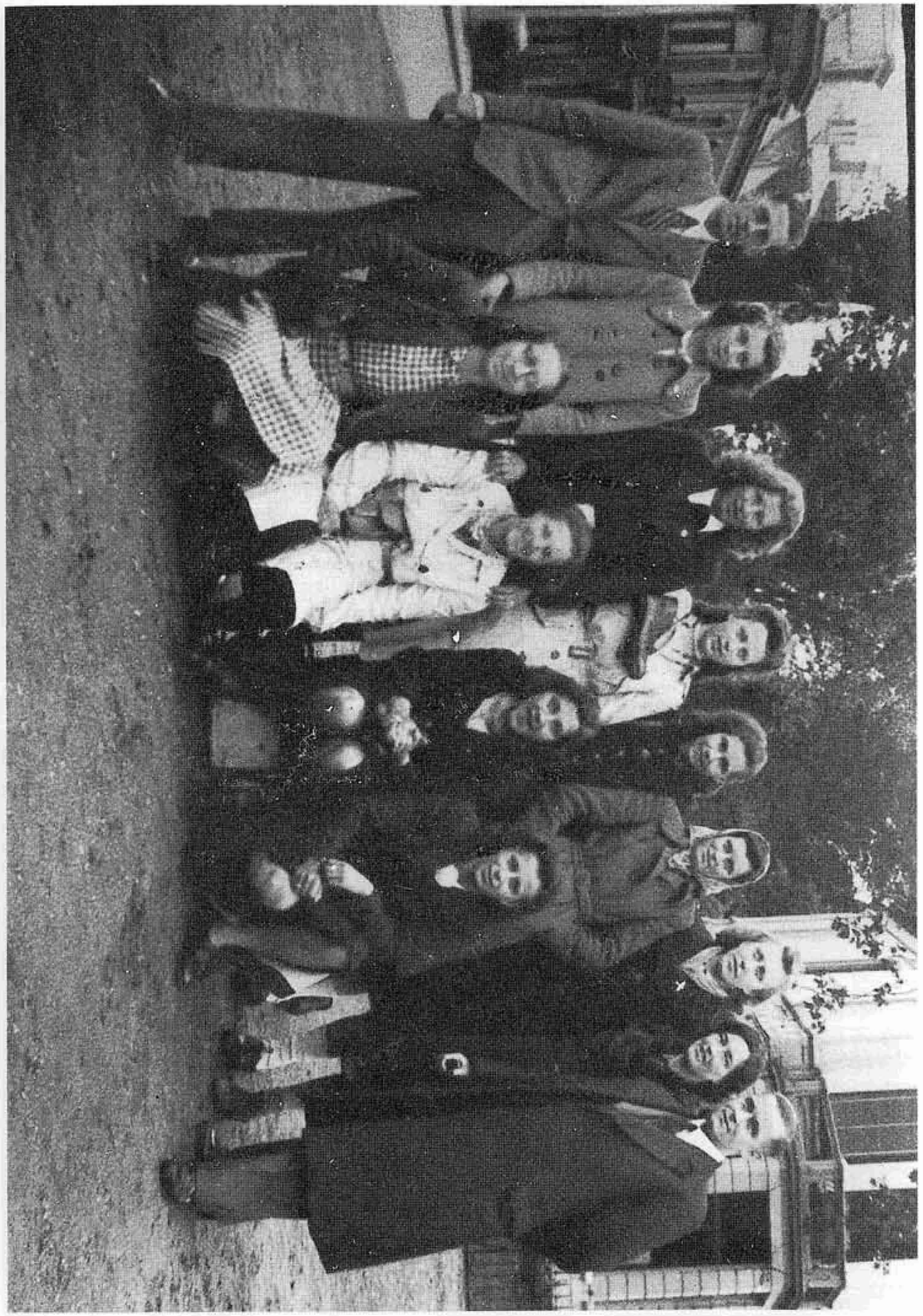

RUNDER EN VARKENSSLACHTERIJ JOH. WILLEMSE.

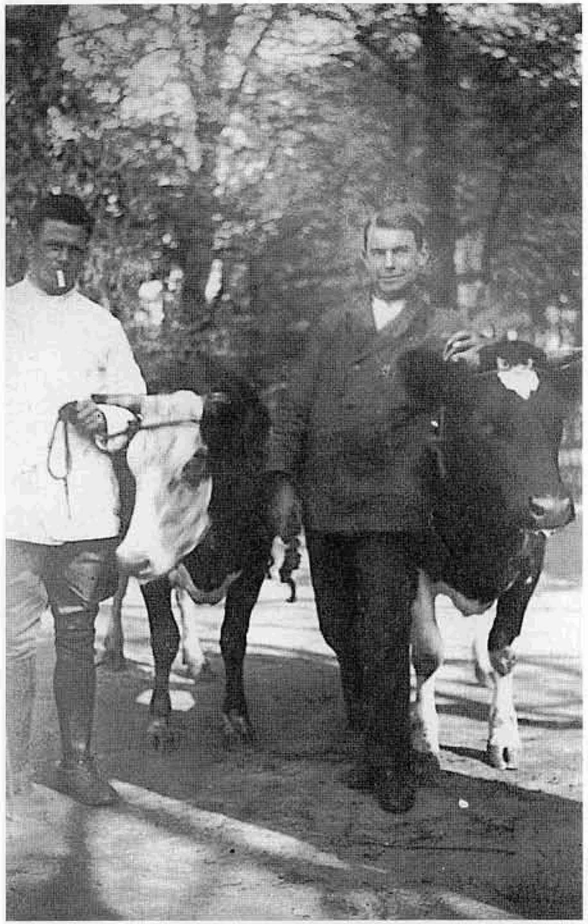

Op deze plaats in de Haltestraat is nog steeds een slagerij gevestigd, Slagerij Vreeburg aan de Haltestraat 54.
Voor het overige is net als elders in deze wereld een heleboel gewijzigd.
Het slachten door de slagers is al lang verleden tijd. Op de foto, hiernaast geplaatst, werd vastgelegd hoe het vee, lopend vanaf de Leidsevaart naar Zandvoort werd gebracht.
links op de foto met wit slagersjasje J. Willemse
geb.1902 - overl.1976.
zoon van Joh. Willemse.
De foto op de volgende pagina toont onder meer hoe voorheen het vlees van het pas geslachte vee werd uitgestald in de winkel. Rechts in de deuropening A Willemse (de andere zoon van Joh. Willemse.)
Deze foto werd gemaakt omstreeks 1920.
Op de foto rechtsonder op naastliggende pagina, in het midden Johan Willemse (1874-1926). In de Etalage het portret van Koningin Wilhelmina, misschien kunstig vervaardigd geworden van vet, een kunst die goede slagers toentertijd verstonden.De foto werd gemaakt in 1923 en de etalage was kennelijk versierd i.v.m. het 25 jarig regeringsjubileum van Hare Majesteit de Koningin op 31 augustus 1923.

MW

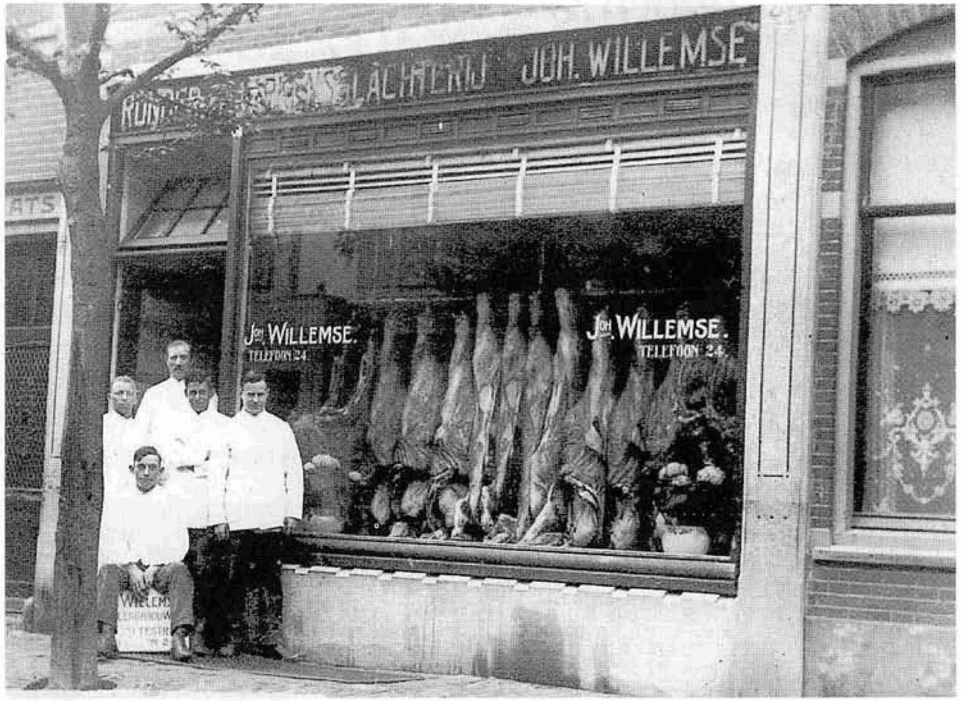
SLACHTERIJ JOH. WILLEMSE
JOH WILLEMSE.
TELEFOON 24
JOH WILLEMSE.
TELEFOON 24

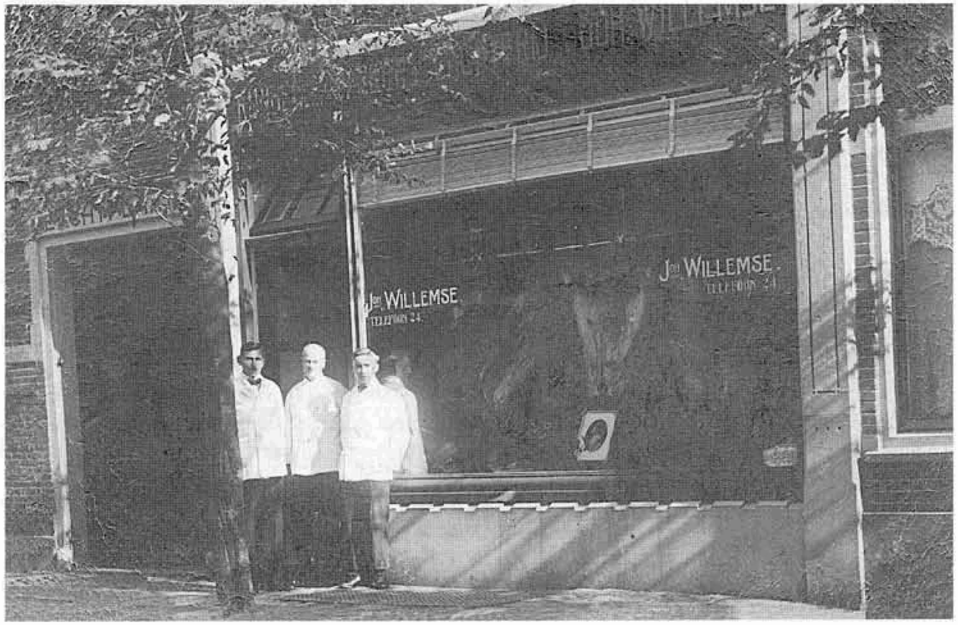
JOH WILLEMSE
TELEFOON 24
JOH WILLEMSE.
TELEFOON 24

GENOOTSCHAP "OUD ZANDVOORT".

Voorzitter.	ing. G. A. Cense		
	Kostverlorenstr 115	2042 PL ZANDVOORT	(023) 571 57 15
Vice-voorzitter.	Ir. C. J. Wagenaar		
	Kostverlorenstr 23	2042 PA ZANDVOORT	(023) 571 39 99
Secretaris.	A. Koper		
	W Kloosstr 9	2041 BK ZANDVOORT	(023) 571 84 41
Vice-secretaris.	J. Paap		
	Celsiusstr 33	2041 TB ZANDVOORT	(023) 571 59 67
Penningmeester.	M. A. J. M. Crabbendam		
	M Euwestr 33	2042 RA ZANDVOORT	(023) 571 25 14
Leden.	Mevr. A. Joustra-Brokmeier		
	Wilhelminaweg 24	2042 ND ZANDVOORT	(023) 571 51 55
	Mevr. J. M. J. Molenaar		
	Westerparkstr 27	2042 AV ZANDVOORT	(023) 571 85 19
	P. L. A. Bluijs		
	Brederodestr 28	2042 BE ZANDVOORT	(023) 571 82 92
	J. Kerkman		
	burg. Beeckmanstr 24	2041 PN ZANDVOORT	(023) 571 50 13
Ereleden.	P. Brune en ir. C. J. Wagenaar		
Erepenning	P. v.d. Mije KCzn (01-08-1891 - 27-02-1973)		
Bankrelatie.	ABN - AMRO te Zandvoort. rek. nr. 565738305.		
Giro-rekening.	4206723 t.n.v. Genootschap "OUD ZANDVOORT".		
Contributie.	Minimaal (20.-- (excl. verzendkosten) per jaar.		

"DE KLINK".

Het blad "DE KLINK" is een kwartaaluitgave van het Genootschap "OUD ZANDVOORT" en wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het bestuur van het genootschap. Met het uitgeven van het blad streeft het bestuur naar een grotere bekendheid van en het kweken van belangstelling voor de geschiedenis van Zandvoort.

Voor het samenstellen van het blad heeft het bestuur een redactiecommissie benoemd die bestaat uit de heren: Th. B. M. Hilbers, H. Opheikens en M. Weber

Vriendelijk verzoek. Adreswijzigingen en aanmelding nieuwe leden s.v.p. aan mw Hoogervorst-Schuiten Oosterstr 1 2042 VE ZANDVOORT (023) 571 81 77